

Х. Е. Р. А.
асоцијација за здравствена едукација и истражување

адреса Дебарца 56
2 кат стан 4
1000 Скопје

тел. 02/3290 395
факс 02/2556 002
email hera@hera.org.mk
web hera.org.mk

Политика и протокол за ХИВ на Асоцијацијата за здравствена едукација и истражување - Х.Е.Р.А.

Вовед

Општата атмосфера во Македонија за луѓето што живеат со ХИВ е неповолна. Откривањето на ХИВ статусот, според претходните искуства во земјата, може да предизвика јавно жигосување и изолација, дискриминација на работното место, па дури и отежнат пристап до здравствени услуги и во некои случаи и пристап основни средства за преживување.

Затоа можеби се чини дека овој документ е пред своето време. Сепак ние во Х.Е.Р.А. сметаме дека гласно треба да ги кажеме нашите ставови и да се заложиме за нивно остварување прво во нашата средина, а потоа и пошироко.

Х.Е.Р.А. со воведувањето на оваа посебна политика во пракса ги потенцира своите суштински вредности кои се засноваат на почитување, промовирање и застапување за човековите права. Ова е прв документ што го разработува ова прашање и со него сакаме да ги поддржиме лицата што живеат со ХИВ во остварувањето на своето право да бидат вработени и ангажирани како и сите останати, не само во рамки на нашето здружение, туку воопшто во Македонија. Затоа ќе се заложиме оваа политика да биде широко прифатена како модел од страна на други граѓански организации, приватниот сектор и државните институции.

Уште повеќе, овој документ се однесува и на нашите членови, особено на оние кои живеат со ХИВ, со цел да се стимулираат поактивно да се вклучат според ГИПА принципот¹ во средина во која целосно се почитуваат нивните права и која ги препознава и поддржува нивните потреби. Х.Е.Р.А. се заблагодарува за извонредната улога, храброста и придонесот на сите вработени и членови кои со обелоденувањето на својот ХИВ статус посветено влегуваат во активна борба со сите предизвици поврзани со ХИВ во земјата и пошироко и кои овозможува да се создаде овој документ.

¹GIPA (Greater Involvement of People Living with HIV/AIDS) принцип: Поголемо вклучување на лицата што живеат со ХИВ

Х. Е. Р. А.
асоцијација за здравствена едукација и истражување

адреса Дебарца 56
2 кат стан 4
1000 Скопје

тел. 02/3290 395
факс 02/2556 002
email hera@hera.org.mk
web hera.org.mk

Цел

- а) Сите вработени², практиканти и членови на управен одбор во Х.Е.Р.А се сеопфатно информирани и едуцирани за ХИВ и создаваат поддржувачка и поттикнувачка работна атмосфера за лицата што живеат со ХИВ.
- б) Х.Е.Р.А. ќе ги елиминира предрасудите и стереотипите, односно стигмата и дискриминацијата на работното место и пошироко во здружението, а во однос на ХИВ статусот или во однос на ранливоста од ХИВ.

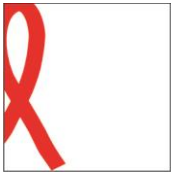
Опсег

- а) Иако овој документ пред сè се однесува на вработените, практиканти и членовите на управниот одбор во здружението, неговиот опсег за дел од политиката се проширува и на сите членови на здружението.
- б) Сите вработени, практиканти членови ќе добијат копија од овој документ.

I. Доверливост и обелоденување

- а) Вработените, практикантите, членовите и апликантите за работа во здружението не се должни да го обелоденат својот ХИВ статус пред раководителите или колегите.
- б) Х.Е.Р.А. ќе обезбеди доверлива атмосфера во која вработените, практикантите и членовите можат отворено да зборуваат за ХИВ и нивните животни искуства поврзани со ХИВ.
- в) Ако вработениот, практикантот, член на здружението го и апликантот за работа го обелодени својот или ХИВ позитивниот статус на своите блиски оваа информација ќе биде чувана доверливо (во тајност) според начинот кој ќе го дефинира лицето кое ја споделува. Ако постои нејаснотија пред понатамошното споделување на информацијата, лицето кое смета дека постои потреба да ја сподели информацијата мора претходно да се консултира со лицето што живее со ХИВ.

²Под вработени во оваа политика спаѓаат сите лица кои се во работен однос и извршуваат платена работна функција во извршната канцеларија или во сервисите на ХЕРА, како и лицата коишто се постојано или повремено ангажирани како даватели на услуги во рамките на сервисите на ХЕРА.

Х. Е. Р. А.
асоцијација за здравствена едукација и истражување

адреса Дебарца 56
2 кат стан 4
1000 Скопје

тел. 02/3290 395
факс 02/2556 002
email hera@hera.org.mk
web hera.org.mk

- г) Секоја информација поврзана со ХИВ статусот на некој од вработените, практикантите, членовите и апликантите за работа која е во сознание на раководителите на здружението ќе се чува во доверливост и нема да се споделува без одобрение на засегнатата индивидуа.
- д) Секоја информација за ХИВ поврзана со вработените, практикантите, членовите и апликантите за работа ќе се чува во строга доверливост.
- ѓ) Според правилникот за техничките и организационите мерки и обезбедувањето тајност и заштита на обработката на личните податоци во Х.Е.Р.А., вработените, членовите, практикантите и апликантите за работа во Х.Е.Р.А. кои се вработуваат или ангажираат во Х.Е.Р.А., пред нивното отпочнување со работа своерачно потпишуваат Изјава за тајност и заштита на обработката на личните податоци, вклучително информациите за ХИВ.
- е) Доверливоста на информациите поврзани со ХИВ мора да се гарантира од сите вработени, практиканти и членови. Секое прекршување на овој протокол од страна на вработен, практикант или член во Х.Е.Р.А. ќе се смета за причина за дисциплински мерки, па дури и за раскинување на договорот за работа или исклучување од здружението.
- ж) Х.Е.Р.А. номинира лица на коишто вработените, практикантите и членовите ќе можат да го обелоденат својот ХИВ позитивен статус, при што овие лица ќе го договорат со засегнатата индивидуа начинот на чување или споделување на информацијата за ХИВ статусот. Документот во којшто управниот одбор ќе назначи еден од своите членови за оваа функција, како и едно лице вработено во извршната канцеларија на здружението ќе се приложи кон оваа политика.

Х. Е. Р. А.
асоцијација за здравствена едукација и истражување

адреса Дебарца 56
2 кат стан 4
1000 Скопје

тел. 02/3290 395
факс 02/2556 002
email hera@hera.org.mk
web hera.org.mk

II. Жигосување и дискриминирање

а) Согласно Член 6 од Законот за работните односи, статутот на Здружението и овој протокол сите вработени, практиканти и членовите бидат третирани подеднакво без разлика на возраст, инвалидитет, род, одговорност кон домот и семејството, брачен /партнерски статус, националност, раса, религија и сексуална ориентација или по било која друга основа за различност.

б) Х.Е.Р.А. не смее да ги дискриминира вработен, практикант, член или апликант за работа врз база на обелоденет ХИВ.

в) Во Х.Е.Р.А. дискусија за ХИВ статус е дозволен само доколку вработен, практикант, член на здружението или апликант за работа самиот иницира дискусија за сопствениот ХИВ статус.

г) Лицата кои се психофизички работоспособни не смеат да бидат отпуштени од работа поради својот ХИВ статус, ниту пак ќе бидат прескокнати и дискриминирани при унапредување, развој и обука, или било која можност која ќе им се отвори со текот на работата.

д) Секоја дискриминација на вработен или член кој живее со ХИВ од страна на друг вработен, и практикант нема да биде толерирана. Секоја форма на дискриминација по однос на ХИВ статус, како оддавање на информацијата за ХИВ статусот без одобрение од засегнатото лице, озборување, ширење на гласини за ХИВ статусот на колегата, одбивање на соработка со колега кој живее со ХИВ и др., како и етикетање врз основа на ХИВ статусот ќе се смета за сериозно прекршување на правилата за работното место и ќе биде причина за преземање на дисциплински мерки вклучително и раскинување на договорот за работа

ѓ) Во случај на членовите, секоја направена дискриминација по однос на ХИВ статус на вработен, практикант, друг член и апликант за работа ќе биде причина за дисциплинска мерка пред Собранието, односно исклучување од членството на Здружението.

III. Образование и обуки

а) Х.Е.Р.А. ќе обезбеди обука и пристап до информации за ХИВ за сите вработени, нововработените и членовите на Управниот одбор. Обезбедувањето на нови информации за сите вработени во извршна канцеларија, менаџери на сервиси и членови на Управен одбор на

Х. Е. Р. А.
асоцијација за здравствена едукација и истражување

адреса Дебарца 56
2 кат стан 4
1000 Скопје

тел. 02/3290 395
факс 02/2556 002
email hera@hera.org.mk
web hera.org.mk

организиран начин ќе се остварува најмалку еднаш годишно. Новите вработени во извршна канцеларија и менаџери на сервиси ќе мораат да поминат низ еднодневен курс за ХИВ во првиот месец од вработувањето. Обуката за нововработените ќе ги покрие следниве теми: основни информации за ХИВ и СИДА; пренос на ХИВ; превенција на ХИВ пренос; принципи на доверливост; тестирање за ХИВ; лекување, грижа и поддршка за ХИВ; стигма и дискриминација; работилница за разјаснување на вредности поврзани со ХИВ и/или Политика и протокол за ХИВ на здружението.

б) Обуката на вработените и членовите на Управен одбор ќе покрие теми за ажурирање на податоци поврзани со превенцијата и лекувањето на ХИВ согласно светските трендови и најнови податоци базирани на докази и работилница за разјаснување на вредности поврзани со ХИВ. Присуството на овие обуки ќе биде задолжително.

Обуките ќе ги спроведуваат обучени тренери и/или едукатори, и стручни лица од Х.Е.Р.А., а по потреба ќе бидат ангажирани и надворешни експерти за ХИВ во зависност од фокусот на работилниците.

в) Х.Е.Р.А. ги поттикнува сите вработени, практиканти и членови да се самообразуваат и да бараат нови информации за ХИВ, при што Здружението ќе обезбеди пристап до соодветни пишани и дигитални материјали на веб-страниците на Здружението.

г) Вработените, практиканти и членовите имаат пристап до бесплатни кондоми кои се наоѓаат во двата младински центри Сакам да знам во Х.Е.Р.А..

д) Х.Е.Р.А. ги поттикнува вработените, практиканти и членовите да пронаоѓаат и да споделуваат информација за можности за нивно стручно усовршување, како и да учествуваат на национални и меѓународни едукативни работилници, предавања и конференции и сл., како и да ги споделуваат искуствата и знаењата со останатите вработени, практиканти и членови со цел унапредување на работата на здружението.

IV. Доброволно и доверливо советување и тестирање за ХИВ

а) Х.Е.Р.А. нема да бара задолжително и недоброволно тестирање за ХИВ од своите вработени. Тестирањето или откривањето на ХИВ статусот нема да биде услов за вработување, услов при

Х. Е. Р. А.
асоцијација за здравствена едукација и истражување

адреса Дебарца 56
2 кат стан 4
1000 Скопје

тел. 02/3290 395
факс 02/2556 002
email hera@hera.org.mk
web hera.org.mk

унапредување, ниту пак за добивање на членство во здружението, односно станување на волонтер.

Вработените при патување во странство и во случај на потреба од издавање на странска виза, можат да бидат доведени во ситуација недоброволно да се тестираат. Во овој случај вработените самостојно ќе донесат одлука дали ќе прифатат недоброволно тестирање, а организацијата ќе ја почитува одлуката без да донесува судови или дисциплински мерки поради неизвршување на работните задачи.

б) Х.Е.Р.А. ќе ги мотивира вработените, практикантите и членовите да ги користат сервисите за доброволно и доверливо советување и тестирање за ХИВ како и останатите сервиси за сексуално и репродуктивно здравје. Тие можат да ги користат следниве сервиси кои се бесплатни и работат на принципот на доброволност и доверливост:

Советувалиште за ХИВ и СИДА

Клиника за инфективни болести и фебрилни состојби

Ул. Водњанска, бр17, 1000 Скопје

тел: 02/3 147 752

Младински центри за сексуално и репродуктивно здравје „Сакам да знам“

- „Сакам да знам - Водно“ Амбуланта Водно

Елисије Поповски бр.2

Тел: 02/3 176 950

- „Сакам да знам“Шуто Оризари

Амбуланта Шуто Оризари б.б.

Тел: 02/2 651 955

V. Поддршка за вработените кои живеат или се засегнати со ХИВ

Сите одредби од Правилникот за работното место во однос на боледување, одмор и отсуство од работното место ќе важат за сите вработени вклучувајќи ги оние кои живеат или се засегнати со ХИВ, сепак имајќи го предвид и тоа дека овие лица се подложни на осиромашување, намалување на квалитетот на живот и изложеност на зголемен стрес, неможност за остварување на некои или сите работни задачи Х.Е.Р.А. ги донесува следниве одредби:

Х. Е. Р. А.

асоцијација за здравствена едукација и истражување

адреса Дебарца 56
2 кат стан 4
1000 Скопје

тел. 02/3290 395
факс 02/2556 002
email hera@hera.org.mk
web hera.org.mk

а) Во одредени случаи, на барање на лицето со ХИВ и во координација со контакт лицето од извршна канцеларија и по потреба со раководното лице програмата/ проектот каде е ангажирано лицето со ХИВ, како на пример при отсуство поради болест на лицата кои живеат со ХИВ ќе им се овозможуваат одредени прилагодувања за извршување на работните задачи од типот на флексибилно или скратено работно време, односно прилагодувања што обично би се правеле за лицата со посебни потреби или пак лицата со одредена здравствена состојба регулирани со трудовото законодавство:

- ⌚ лицата кои се засегнати со ХИВ, ќе имаат на располагање дополнителни 8 платени дена отсуство, и истото формално ќе биде регулирано во нивните договори за вработување или ангажирање во здружението
- ⌚ лицата кои се засегнати со ХИВ, преку член на семејството или партнер ќе имаат на располагање дополнителни 4 платени дена отсуство, и истото формално ќе биде регулирано во нивните договори за вработување или ангажирање во здружението
- ⌚ обезбедување дополнителни часови за одмор
- ⌚ во случај на неможност за остварување на некои од работните задачи ХИВ позитивниот работник може да се прераспореди на слично работно место што одговара на стручната подготовка
- ⌚ по проценка на здружението, во некои случаи ќе се обезбеди социјална и парична помош за вработени кои живеат со ХИВ

б) Лицата кои живеат или се засегнати со ХИВ ќе треба да го откријат својот статус на номинираното лице од вработените за овие посебни одредби да влезат во функција.

VII. Поднесување на жалба

а) При поднесување на жалба која е поврзана со ХИВ статусот на вработениот ќе се почитуваат сите одредби дефинирани во Член 38 од Правилникот за работното место

б) Именуваните лица за контакт ќе бидат на располагање за сите оние кои ќе поднесат жалба поврзана со ХИВ, односно тие се одговорни за започнување на постапката и за гарантирање

Х. Е. Р. А.
асоцијација за здравствена едукација и истражување

адреса Дебарца 56
2 кат стан 4
1000 Скопје

тел. 02/3290 395
факс 02/2556 002
email hera@hera.org.mk
web hera.org.mk

зачувување на доверливоста на подносителите на жалбата, колку што тоа го дозволува жалбената постапка.

VIII. Безбедност на работното место

- а) Х.Е.Р.А. ќе обезбеди колку што е возможно побезбедна работна средина за сите вработени како што е дефинирано во Член 44 од Правилникот за работното место, при тоа ќе се преземат мерки за намалување на ризиците за лицата кои живеат со ХИВ
- б) Х.Е.Р.А. на сите вработени, практиканти и членови ќе им обезбеди пристап до китови за постекспозициска профилакса (ПЕП), во период до 72 часа, во случај на потенцијална изложеност на ХИВ на работното место (канцеларија, младински центри, при вршење на теренски активности) или при сексуален напад. При изложеност на вработените, практикантите и членовите Х.Е.Р.А. веднаш ќе го упати лицето до соработник вработен на ЈЗУ Универзитетска клиника за инфективни болести и фебрилни состојби на стручна проценка и советување за постекспозициска профилакса (ПЕП) и ќе ги обезбеди антиретровирусните лекови за ПЕП доколку стручните лица од Клиниката проценат дека е соодветно истата да се прима.

IX. Редовен преглед и обновување на овој документ

- а) Документот на секое три години или по потреба ќе биде разгледуван од страна пет члена Комисија формирана од страна на управниот одбор, а во која мора да членуваат најмалку едно лице (член или вработен) кои живеат со ХИВ.
- б) Сите измени на документот ќе бидат доставени до управниот одбор и усвоени од членовите на Годишното собрание.
- в) Документот ќе биде преработуван со нови податоци од легислативата, добрата пракса и регулативи на Здружението, при што навремено сите вработени, практиканти и членови ќе ја добијат новата верзија на документот.
- г) Извршниот директор ќе биде одговорен за спроведување на овој документ.

Политиката е ревидирана во април, 2015 година